

GONIEC KRAKOWSKI

CENY OGŁOSZENI: Po tekście 1 mm w 1 szpalcie (szer. szp. 22 mm) 36 gr. W tekście 1 mm w 4 szpalcie (szer. szp. 69 mm) 3.— Zł. Drobne za słowo 24 gr. Pierwsze słowo tłusty druk (najwyżej 3 słowa) 40 gr.

Rok II.

Nr. 111.

Kraków, czwartek 16 maja 1940 r.

Nadesłane, a nie zamówione przez Redakcję reklamy będą zwracane autorom jedynie wówczas, gdy dołączone zostaną znaczki pocztowe na opłacenie przebiegi zwrotnej. Prenumerata: miesięczna 4.50 Zł. z odroczeniem do domu 5 Zł.

Holandja skapitulowała!

Wojska niemieckie w Sedan. — Wielka bitwa tanków pod Namur.

Berlin, 15 maja. Naczelna komenda armji niemieckiej donosi:

Pod potężnym wrażeniem ataków niemieckich samolotów bojowych i mającego nastąpić ataku oddziałów pancernych miasto Rotterdam skapitulowało, aby uchronić mieszkańców przed całkowitem zniszczeniem miasta.

Po kapitulacji Rotterdamu i wobec zagrożenia stolicy Holandji, dowódca armji holenderskiej przerwał beznadziejny opór i wydał swym wojskom rozkaz do zastanowienia walk. W Zelandji walki toczą się dalej.

Tem samem w piątym dniu walki z Niemcami państwo holenderskie zostało zmuszone do kapitulacji.

Prowincja Zelandzka obejmuje wyspy, nad którymi zapewne głównodowodzący wojsk holenderskich nie ma już władzy. Obsadzenie tych wysp przez wojska niemieckie będzie kwestją kilku dni.

Ten olbrzymi sukces został osiągnięty dzięki współpracy lądowych wojsk niemieckich z flotą powietrzną. Stanowi on wyczyn militarny jedyny w swoim rodzaju.

W północnej Belgji niemieckie wojska pancerne, w pościgu za cofającym się nieprzyjacielem, dotarły do miejscowości Ligny, pamiętnej z historycznej bitwy w r. 1815. Po niezwyklej marszu przez południową Belgję, wojska niemieckie dotarły aż do Mozy pod Diant-Givet i Sedanem.

Niemiecka flota powietrzna zaatakowała w dniu 14 maja ponownie na terenie morskim u wybrzeży holenderskich koalicyjne siły morskie i transportowe. Zatopiono dwa krążowniki, jeden krążownik został ciężko uszkodzony bombą i podpalony. Jeden kontrtorpedowiec został zatopiony, jeden okręt, pojemności 25 tysięcy ton zatopiony. Pozatem uszkodzono bombą parowiec pojemności 8 tysięcy ton.

Na północy od Namur doszło po raz pierwszy w tej wojnie do wielkiej bitwy wojsk pancernych. Francuskie oddziały pancerne zostały wysłane przeciwko niemieckim siłom pancernym, aby przeszkodzić im w natarciu na stanowisko Dyle. W ścisłej współpracy z flotą powietrzną niemieckie wojska pancerne podjęły natychmiast walkę. Francuzi zostali pobici i rozpoczęli ucieczkę. W tej chwili zaatakowały ich ponownie samoloty niemieckie. Oddziały francuskie ponosząc wielkie straty, cofnęły się, ścigane przez niemieckie oddziały pancerne, w kierunku fortyfikacji Dyle.

* * *

Główna kwatera Wodza, 15 maja. Naczelna komenda armji niemieckiej donosi: W Holandji udało się przełamać na szerszym odcinku linię fortyfikacyjną Grebbe, na południowy zachód od Amersfort i zając obszar w rejonie Utrechtu. Dalsze siły na połudn. zostały wprowadzone do twierdzy holenderskiej po zniszczeniu koalicyjnych sił wojskowych pod Tortrechtom aż do Rotterdamu. Dalej na południu wojska niemieckie wtargnęły do Bredy, napierając w kierunku ujścia Skaldy. Zdobyto Rosendaal.

W Belgji wojska niemieckie przekroczyły w niedziele kanał Turnhout na południowy zachód od miasta tej nazwy i osiągnęły miejscowość Gette, położoną dalej na południe. Na północy od Namur wojska pancerne natrafiły na ufortyfikowane stanowisko Dyle i operujące w tym rejonie koalicyjne oddziały pancerne, które jednak cofały się na skutek poprzednich ataków powietrznych i lądowych.

Miasto Leodjum znajduje się w rękach niemieckich.

W rejonie na południe od linii Leodjum-Namur wojska niemieckie pozostawiły za sobą Ardenny i dotarły do rzeki Mozy między Namur a Givet. Także i w południowej Belgji ruchy wojsk niemieckich miały szybki i planowy przebieg. Granica francusko-luksemburska i francusko-belgijska została na wszystkich odcinkach osiągnięta aż do wysokości Mezleres-Char-

leville, a w wielu miejscach przekroczona ją. Pod osłoną nieprzerwanie atakujących oddziałów floty powietrznej i pod wpływem jej niszczącego działania udało się także przekroczyć Mozę na terenie francuskim.

Na południe od Saarbruecken odznaczył się szczególnie porucznik piechoty Otto

Schultz. Rozciągając serię wczorajszych ataków, wojska niemieckie wdąły się w okolicy Merzig i na południe od Pirmasens do nieprzyjacielskich stanowisk i wzięły do niewoli Anglików oraz Francuzów.

Poza silnem wspieraniem akcji wojska lądowego, niemiecka flota powietrzna atakowała rozmaite lotniska koalicyjne. —

Na lotnisku Hamstede zniszczone znajdujące się tamże 26 nieprzyjacielskich samolotów. W całości straty koalicji w dniu 13 maja wynoszą około 150 samolotów, z czego 47 zostało zestrzelonych w walkach powietrznych, a 37 zestrzeliła artylerja przeciwlotnicza. 27 własnych samolotów zginęło. (p.)

Rząd holenderski uciekł do Anglii

(=) Berlin, 15 maja. Premier i rząd holenderski przybyli, jak donosi Reuter, we wtorek rano do Londynu.

W czasie kiedy znajdowali się oni już w drodze do bezpiecznego schronienia, albo nawet już przybyli do Londynu, który stał się miejscem schronienia niejednego wroga nowego i sprawiedliwego po-

rządu na świecie, wydali we wtorek przed południem około godziny 11 przez angielską stację krótkofalową płomienną odezwę w języku holenderskim do pozostałych w kraju Holendrów, w której m. l. oświadczyli: Urzędnicy holenderscy w zajętych obszarach spełniając wasze obowiązki, nie uciekajcie i pozostajcie na wa-

szych stanowiskach.

Zapomnieli przytem dodać: jak my! Także w tej „płomiennej odezwie” rząd holenderski naśladował tylko metody tych rządów uległych Anglii, które ratując swoje nędzne życie pozostawili swoje narody w nieszczęściu, w jakie je sami wpędzili. (p.)

Antyangielskie demonstracje w Rzymie.

Olbrzymia manifestacja przed Palazzo Venezia.

(=) Rzym, 15 maja. Antyangielskie demonstracje studentów kontynuowane były także we wtorek przed południem w różnych dzielnicach stolicy Włoch przy zachowaniu wzorowej dyscypliny i bez żadnych incydentów. Szczytowym ich punktem była wielka manifestacja około 5.000 studentów na Piazza Venezia, w czasie której dochodziło do długotrwałych żywiołowych owacji na cześć Mussoliniego.

Nieustanne burzliwe okrzyki skłoniły wkońcu Mussoliniego do ukazania się tłumom, które na widok Wodza powitały go niemiłkującymi okrzykami i nowymi burzliwymi owacjami.

Następna wielka manifestacja przy udziale tłumów ludności odbyła się wkrótce po godzinie 11-tej, przy czym demonstranci nieśli w pochodzie trumnę owiniętą we flagi angielską i francuską oraz parasol Chamberlaina. Tym razem Mussolini musiał znowu ulec burzliwym nawoływaniom tłumów i wśród niemiłkujących okrzyków ukazał się na historycznym balkonie Palazzo Venezia.

Po wielkiej manifestacji na Piazza Venezia przeszło 500 studentów przed ambasadą niemiecką przy Kwirynale, wzniesieniu okrzyków na cześć Mussoliniego i Hitlera odśpiewało hymn narodowy.

Radca ambasady poseł von Plessen na nalegania studentów ukazał się przed ambasadą i podziękował zebranym również w imieniu ambasadora za demonstrację sympatji dla sprzymierzonych Niemiec. Swoją krótką, przyjętą entuzjastycznie mowę zakończył on okrzykiem na cześć Mussoliniego, który przyjęto z aplauzem i odpowiedziano okrzykiem na cześć Hitlera.

Zupełnie inne sceny rozegrały się w okolicy Piazza Farnese, siedziby ambasady francuskiej. Silne oddziały policji musiały tu obsadzić wszystkie ulice dojazdowe i zamknąć demonstrantom drogę, którzy niosąc trumnę okrytą flogami francuską i angielską wyrażali swoje oburzenie okrzykami „Precz z Francją, precz z Anglią!”

(=) Medjolan, 15 maja. We wszystkich miastach włoskich odbywają się antyangielskie demonstracje, urządzone przede-

wszystkiem przez studentów, do których dołącza się również ludność.

Miedzy innymi taka demonstracja odbyła się także w Varese koło Medjolanu, w czasie której wznoszono okrzyki na cześć Mussoliniego i Hitlera oraz zaprzysiężonych Niemiec. Demonstranci, niosąc sztandary włoskie i niemieckie, przybyli przed gmach „Fascio” i złożyli tam przed tablicą ku czci poległych faszystów wie-

Znowu zestrzelono 70 francuskich i angielskich samolotów.

Odparcie tanków francuskich.

(=) Berlin, 15 maja. Jak podała do wiadomości naczelna komenda armji niemieckiej, niemieccy lotnicy zestrzelili we wtorek w okolicy Sedonu nad granicą belgijsko-francuską 70 samolotów nieprzyjacielskich. Osłabienie lotnictwa angielskiego i francuskiego spowodowane stratą przeszło tysiąca samolotów w ciągu ostatnich 4 dni daje się zauważyć słabszą aktywno-

ścią angielskiej i francuskiej broni powietrznej.

W okolicy Namur doszło do pierwszego starcia silnych oddziałów tanków niemieckich i francuskich. Tanki niemieckie przy poparciu samolotów zaatakowały i odparły tanki francuskie. Po ich wycofaniu się francuskie tanki zostały ponownie zaatakowane przez samoloty niemieckie i zdiesiątkowane.

My i Holandia.

Kraków, 15 maja.

Holandja skapitulowała, wojska holenderskie złożyły broń przed armią niemiecką, która zwycięsko natarła na twierdze i fortyfikacje. Pomoc angielska i francuska nie była w stanie zapobiec szybkiemu posuwaniu się wojsk niemieckich w Holandję. Znowu okazało się, że kraj, który przyjmuje gwarancje ze strony mocarstw zachodnich, a zwłaszcza Anglii, musi się liczyć z tem, że utraci swoją niezawisłość. Zjednoczony opór angielsko-francusko-holenderski został złamany mieczem Niemiec.

W związku z obecnym stanem wojny w Holandji, nasuwają się nam mimowoli porównania do dni wrześniowych w Polsce. Także i Polsce dała Anglia gwarancje, także i Polsce święcie przyrzekała dostarczenie pomocy na wypadek wojny. Jak ta obiecana gwarancja i przyrzeczona pomoc wyglądały w rzeczywistości — wie o tem dobrze każdy z nas. Wojna trwała 18 dni. A to, co przeżyliśmy w ciągu tych dni wojny, doprowadziło nas do tego, że obecnie właściwie oceniamy angielską „pomoc”. Pozostawieni sami sobie, usiłowaliśmy prowadzić narzuconą nam przez Anglię wojnę. Ani jeden angielski czy francuski samolot nie przybył nam z pomocą, ani jeden angielski czy francuski żołnierz nie widział pół bitew w Polsce.

Zupełnie inaczej było w Holandji. Państwo to, którego rząd popełnił wobec swego ludu to samo przestępstwo, jak nasz dawny rząd wobec nas, od miesięcy korzystał z najwydatniejszego poparcia mocarstw zachodnich. Dostarczono Holandji sprzętu wojennego, angielskie i francuskie wojska we właściwym czasie zostały dostawione do Holandji, a sztab generalny armii holenderskiej pracował ręką w rękę ze sztabami generalnymi brytyjskiego korpusu ekspedycyjnego, belgijskim i francuskim.

Niebywałe wielkiem było zastosowanie angielskich i francuskich sił powietrznych. Mimo to jednak armia holenderska nie była w stanie odparować planowo i skutecznie przeprowadzanych ataków armii niemieckiej i zatrzymać jej w natarciu. Po pięciu dniach naczelne dowództwo holenderskie widziało się zmuszonym do zaprzestania walki i do całkowitej kapitulacji.

My, których mocarstwa zachodnie pozostawiły samym sobie i którzy musieliśmy liczyć tylko na własne siły — stawialiśmy opór przez 18 dni. Holandia, która pod każdym względem i we właściwej porze otrzymała pomoc ze strony mocarstw zachodnich, musiała zaprzestać walki już po pięciu dniach, musiała uznać przed światem, że została przez Niemcy zwyciężona.

Bezsilność zmobilizowanych wojsk mocarstw zachodnich nie wystąpiła na jaw wydatniej, jak właśnie na polach bitew Holandji i Belgii. Wojska te, wpędzone przez szaleńców plutokratów do najkrwawszej wojny dziejów świata, przeżyły piekło walącego się świata demokratycznego zachodu. Wyposażone w najnowocześniejszą broń, nie były w stanie prowadzić zwycięskich walk, któreby mogły im zapewnić zwycięskie przetrwanie.

Lud nasz nie chciał tej wojny. Zaslepiona klika, która źle rozumiała zadania rządu i pozwoliła się w lekkomyślny sposób uwikłać przez mocarstwa zachodnie, wpędziła nas w tę wojnę.

Wielu z nas wiedziało, jakiego obrotu nabierze kampania w Polsce. Ale ostrzeżenia przewidujących i mądrych ludzi były z miejsca odrzucane przez miarodajne czynniki rządowe. Doszło do walki i to do walki, której nie chcieliśmy. Nasi żołnierze wypełnili swój obowiązek i walczyli przez 18 dni bez żadnej obcej pomocy. Opór był jednak bezcelowy.

Dzisiaj okazuje się jednak, że żołnierz polski był w stanie dokonać o wiele więcej, niż żołnierz holenderski czy angielski, czy też żołnierz francuski i belgijski.

Ze Holandją będzie się musiała zaimać, z tem liczył się każdy z nas, a w każdym razie każdy z tych, którzy przeżyli wojnę we własnym kraju. Tego jednak, że opór Holandji, mimo gigantycznych wręcz środków obrony tak szybko zostanie przełamany, nikt nie mógł przewidzieć. Mamy wszelkie podstawy do tego, aby dzisiaj wypuścić tę różnicę i sytuację wojsk holenderskich, mających oparcie w świetnej armii angielskiej i francuskiej, przygotowanej na wszelką ewentualność, przeciwstawiając położenie naszej armii, pozostawionej samej sobie i nieprzygotowanej odpowiednio do czekających na nią zadań.

Observer.

Olbrzymia balssa na giełdzie nowojorskiej.

Nowy Jork, 15 maja. Giełda nowojorska przeżywa obecnie olbrzymi kryzys, jaki tylko bardzo rzadko odczuwa. — Straty kurewe dochodzą aż do 19 dolarów.

Fala obniżki dotknęła są wszystkie angielskie, francuskie, holenderskie i belgijskie papiery. Na belgijską dolarową pożyczkę Bonga np. wogóle nie było reflektantów.

Najsilniejsza twierdza świata w rękach niemieckich.

Prasa neutralna o upadku Leodjum.

(=) Berlin, 15 maja. Komunikat naczelnej komendy armii niemieckiej o obsadzeniu miasta i twierdzy Leodjum wywołał w całym świecie piorunujące wrażenie. Pomimo poprzednich zwycięstw niemieckich w Polsce i w Norwegii nikt zagranicą nie wierzył w możliwość, że wojskom niemieckim może się udać zdobycie w okresie zaledwie trzech dni największej i najnowocześniejszej twierdzy wszystkich czasów.

Obecnie to, co się zdawało zupełnie nieprawdopodobnem jest faktem. Na cytadeli Leodjum powiewa od 13 maja flaga niemiecka. Cała prasa światowa pod olbrzymimi tytułami notuje ten fakt decydujący dla dalszego rozwoju operacji niemieckich i wyraża największy podziw dla armii niemieckiej.

Prasa hiszpańska w swoich wydaniach poniedziałkowych wskazuje na potężne rozmiary operacji niemieckich i oświadcza, że komunikaty nacz. komendy armii niemieckiej pomimo swej lakonicznej treści zawierają fakty o historycznym znaczeniu.

Prasa włoska z nieopisanym podziwem śledzi niemiecką ofensywę w Belgii i Holandji. „Popolo di Roma” oświadcza, że Niemcy trzymają obecnie wszystkie strategiczne możliwości w swoich rękach. Po dotychczasowych sukcesach niemieckich — pisze „Popolo d'Italia” — można stwierdzić, że belgijski system twierdz, kregostup i duma belgijskich planów obronnych, który kosztował niejedną miliard a przedewszystkiem został zbudowany według zasad strategicznych, okazał się bezwartościowym.

Bułgarska prasa przypomina, że propa-

ganda angielsko-francuska określiła Leodjum, kanał króla Alberta i cały system fortyfikacyjny belgijsko-holenderski jako nie do zdobycia. Sen ten obecnie rozwił się.

Sowiecka opinia publiczna poświęca w dalszym ciągu wydarzeniom na zachodnim placu boju jak największą uwagę. Wtargnięcie do Leodjum dało do wiadomości publicznej radio moskiewskie. „Wieczernia Moskwa” przynosi wiadomości o ostatnim wielkim sukcesie wojsk niemieckich p. t. „Wojska niemieckie zaskoczyły belgijskie linie obronne”.

Dla dzienników amerykańskich upadek Leodjum stanowi „wielką sensację”. I tak, rzeczoznawca wojskowy nowojorskiego pisma „New York Herald Tribune” major Elliot określa rozbięcie belgijskiego pasa fortyfikacyjnego jako niezwykle poważne ostrzeżenie dla mocarstw zachodnich.

Inne doniesienia, podawane wprost drogą kablową z terenu placu boju, wyrażają podziw sprawozdawców amerykańskich z powodu szybkości operacji niemieckich. Korespondent „New York Times”, który znajduje się przy jednym z angielskich oddziałów w Belgii, widział się zmuszonym podnieść szybkość realizacji planów niemieckich. Dziennik określa obecną sytuację wojskową jako „bardzo poważną chwilę” dla mocarstw zachodnich.

Światowe echo upadku Leodjum stanowi w ten sposób najwyraźniejszy i najlepszy dowód rozmiarów operacji niemieckich i faktu, że obecnie toczy się wojna przeciwko samej Anglii i Francji, które już teraz nie będą miały sposobności kazać się krwawić innym narodom dla swoich imperialistycznych celów.

„Niemiecki miecz przecnie węzeł okrażenia”

Prasa rzymska pod znakiem sukcesów na terenie Belgii i Holandji.

(=) Rzym, 15 maja. „Flaga niemiecka powiewa nad Leodjum”. „Niemcy wkroczyli do Leodjum” — oto w ten sposób tytułują wieczorne poniedziałkowe dzienniki rzymskie wiadomości o nowych wielkich sukcesach armii niemieckiej, która dzięki swemu szybkiemu pochodowi i niepowstrzymanemu parciu naprzód pokonuje wszystkie spotykane na drodze przeszkody.

Sukcesy te spotykają się u ludności rzymskiej z prawdziwym podziwem i wielkim uznaniem. „Niezwyczajne postępy ofensywy niemieckiej w Holandji”, — „Opór wojsk francuskich w Belgii południowej przełamany” — takimi tytułami na szerokość ośmiu szpalt zaopatruje „Lavoro Fascista” swoje sprawozdania, podczas gdy „Tribuna” na naczelnym miejscu wyróżnia wiadomość o połączeniu się niemieckich oddziałów bojowych pod Rotterdamem z wysadzonymi tam na ląd przy pomocy spadochronów desantami niemieckimi.

„Lavoro Fascista” należyte ocenia i przywiązuje wielką wagę do akcji niemieckiej na Zachodzie, a równocześnie podkreśla, że niemiecki miecz będzie obecnie w stanie przeciąć węzeł gordyjski akcji

okrażającej i zmladży stojące na jego drodze trudności z błyskawiczną szybkością.

Nie dający się porównać z żadnym innym zwycięski pochód wojsk niemieckich w Holandji, znajduje swe odzwierciedlenie również na łamach dzienników porannych, które w swych grubych czołkach drukowanych tytułach wskazują na fakt niebywałego pośpiechu, z jakim oddziały niemieckie przebyły przestrzeń 120 km. w zaledwie 48 godzinach i jak „w ciągu niespełna dwóch dni zajęły teren Holandji północnej”.

Specjalną uwagę poświęcają pisma również niemieckim oddziałom spadochronowym i bohaterom ich wycyznom, podobnie również wiele miejsca poświęcają dzienniki faktowi zdobycia najbardziej ufortyfikowanego fortu Leodjum, co należy zawdzięczać nowoczesnym metodom akcji bojowej. I im również poświęca włoska prasa stołeczna wiele uwagi. Dzienniki podkreślają przedewszystkiem żywione w Anglii i Francji obawy przed nalotami niemieckich oddziałów spadochronowych. (p).

Młodzież włoska demonstruje przeciw państwu zachodnim.

(=) Rzym, 15 maja. Wielkie pochody rzymskich studentów i młodzieży, jakie zaczęły się w poniedziałek przed południem, w ciągu godzin popołudniowych usiłowały przedostać się przed ambasadę angielską i francuską.

Wielkie grupy demonstrantów starały się przez Via 20 Settembre dojść przed ambasadę brytyjską, przeszkodziły im w tem jednak silne oddziały policji. Demonstranci usiłowali wówczas dostać się przed ambasadę drogami okężnymi, jednak i tam ich zatrzymano.

Demonstracje studentów w Rzymie odbiły się głośnie echem w całym Włoszech. Z Neapolu, Bari, Florencji, Bolonii, Salerno, Akwili, Forli, Velletri i innych miast donoszą o podobnych pochodach. Wszędzie młodzież szkolna i partja faszystowska urządzały patriotyczne pochody i publiczne protesty przeciw mocarstwom zachodnim.

W Neapolu pochody rozpoczęły się po zgromadzeniu ezolowych faszystów w gmachu Fascio. Przywódcą grupy neapolitańskiej odczytał zgromadzonym tłumom sprawozdanie o memorjałach Mussoliniego, poczem studenci i faszysty udali się w wielkiej liczbie przez główną ulicę miasta przed główną komendę armii i admira-

cję, gdzie zgottowali serdeczną owację włoskiej armii i flocie.

W Bari młodzież faszystowska i studenci po wiecu w uniwersytecie adriatyckim wielkimi grupami wyszli na ulice i udali się przed niemiecki konsulat, gdzie wznosili entuzjastyczne okrzyki na cześć Niemiec i osi.

We Florencji studenci i młodzież faszystowska urządzili demonstrację protestacyjną przed konsulatami francuskim i angielskim, w czem wzięła udział znaczna ilość obywateli. Tłum przeszedł następnie przed dom Fascio, gdzie złożył hołd Mussolinemu.

Nawet w małych miastach jak Velletri, Forli i Aquila grupy młodzieży akademickiej porwały ze sobą mieszkańców tych zwykle tak spokojnych miast. Demonstranci przeciągali przed pomniki lotników i do gmachów faszystowskich, gdzie podobnie jak ich kolezdy w Rzymie i innych miastach większych urządzali głośne demonstracje przeciw polityce blokady.

Włosi pozbawieni pracy wskutek szykan angielskich.

(=) Rzym, 15 maja. Nowym dowodem nieprzyjaznego stanowiska Anglików w

odniesieniu do Włoch może być fakt, podany przez agencję Stefani w depeszy z Edynburga.

Oto wskutek zarządzenia władz angielskich, które zabroniły wydawać się Włochom po godz. 20-ej z mieszkań, wielu z pośród nich, zatrudnionych w tamtejszym przemyśle restauracyjnym, utraciło pracę.

Piracki duch Anglii wychodzi na jaw z całą swą brutalnością.

Oburzenie „Messagero” z powodu szykan angielskich.

(=) Rzym, 15 maja. Poważne oskarżenia pod adresem pirackich metod Anglików — temi bowiem słowy określała dzienniki rzymskie t. zw. akcję blokady — w ciągu poniedziałku zyskały na swej sile, stając się łącznie z akcją plakatu i demonstracjami akademików włoskich wyraz niezwykłego oburzenia, jakie we Włoszech wywołały nowe dowody zbrodniczej akcji blokady angielsko-francuskiej.

„Messagero” oświadcza, że brak już słów na określenie rozmiarów oburzenia, jakie panuje we Włoszech z powodu złośliwych i bezprawnych szykan, na jakie narażone jest włoskie żegluga handlowa przez metody brytyjskiej kontroli, o których to rozlicznych szykanach Mussolini jest stale i szczegółowo informowany.

Nie jest to już kontrola to, co Anglicy nia nazywają. Chodzi mianowicie o zarządzenia, których celem jest chęć zniszczenia życia gospodarczego narodu, który w 75 procentach żyje z handlu zagranicznego. W tych właśnie metodach i zarządzeniach z całą brutalnością wychodzi na jaw pokutujący od dawna w Anglii duch piracki. Admiralicja brytyjska obecnie zrzuca maskę z twarzy i z warunków wyjątkowych usiłuje stworzyć prawo, natomiast groźby urastają do pewnego rodzaju systemu.

Należy zatem postawić pytanie czy w Londynie i Paryżu uważają Włochy fałszywowskie jako państwo suwerenne. Jeśli bowiem rząd włoski spotyka się z odmową swego zadania, które streszcza się do zaniechania zagranicznej kontroli towarów rynku wewnętrznego, to tego rodzaju odmowne oświadczenie nie może być uważane jako postępowanie zgodne z prawem.

Postępowanie Anglii i Francji w tym względzie nie może być i zatem nie będzie dłużej możliwe do utrzymania. Kontrola kontrabandy jest pewnego rodzaju usprawiedliwieniem, zaś kontrola wykonywana przez oba mocarstwa traktowana jest jako represja. Naród włoski nie będzie dłużej znosił poniżenia swych praw i swego prestiżu. Myła się Anglicy i Francuzi, jeśli przypuszczają, że 18 lat faszyzmu włoskiego minęło bez śladu. I to niech będzie dla nich przestroga. (p).

„Rzym nie może pozostać więźniem morza Śródziemnego”.

(=) Medjoan, 15 maja. W czasie poświęcenia pomnika sycylijskiego bohatera wojny Antonio Cascino w Piazza Armerina w prowincji Enna na Sycylii, przez włoskiego związku inwalidów wojennych, inwalida ociemniały Carlo de la Croix w obecności podsekretarza stanu w prezydium rady ministrów generała Russo wygłosił mowę, w której podkreślił, że złoto całego świata nie wystarcza do wywalczenia zwycięstwa, które musi się wywalczyć krwią. Rzym nie może pozostać więźniem morza Śródziemnego i żadna potęga świata nie ma prawa zwalczać jego idei i jego interesów życiowych.

Linia Maginota nie jest nie do zdobycia!

Konsekwencje przełamania pod Leodjum.

(=) Ryga, 15 maja. Łotewski dziennik „Rīts” donosi w formie sensacyjnej o upadku Leodjum. Dziennik pisze, że dokonana została mistrzowska operacja wojenna, wobec której błędnie nawet „cud 1914 roku”, gdyż Leodjum zostało zdobyte w ciągu 48 godzin. Przełamanie linii Maginota, względnie jej przedłużenia w Belgii stało się w ten sposób faktem dokonanym.

* * *

Również inne zagraniczne dzienniki podkreślają, że po przełamaniu linii fortyfikacyjnej Leodjum, która jest znacznie nowocześniejsza od francuskiej linii Maginota, ta ostatnia nie może być uważana za niepokonaną.

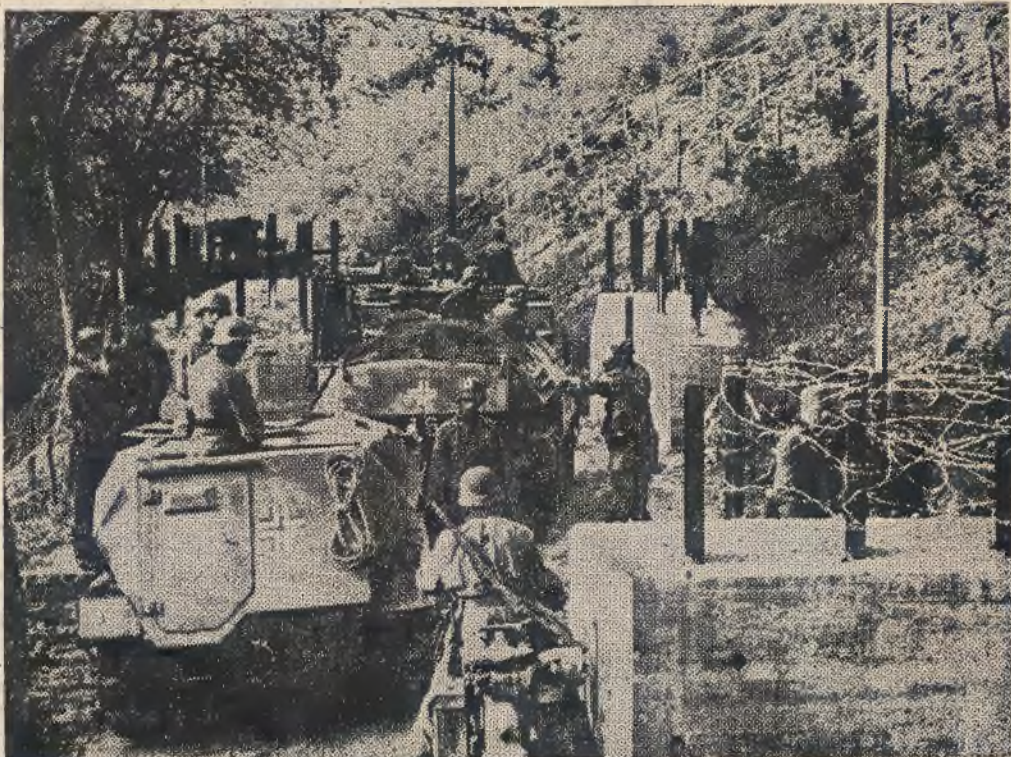

Leodjum padło.

Wielka twierdza belgijska Leodjum została zdobyta przez wojska niemieckie. — Zdjęcie nace przedstawia jeden z mostów nad Mozą w Leodjum.

Tanki niemieckie w marszu.

Oddziały pancerne wojsk niemieckich w marszu na terytorium nieprzyjacielskim natrafiają na ciężkie przeszkody, jak to widzimy na naszym zdjęciu. Przeszkody te są jednak szybko usuwane, poczem tanki suną naprzód.

Niezwyczajne napięcie w Bułgarii w związku z ofensywą niemiecką na Zachodzie.

(=) Sofja, 15 maja. Z niezwykłą uwagą śledzi bułgarska opinia publiczna oraz dzienniki bułgarskie postępy niemieckiej ofensywy na Zachodzie.

Aczkolwiek lamy dzienników przepelnione są informacjami ze źródeł obozu nieprzyjacielskiego oraz licznymi zaprzeczeniami, niemal każdy z czytających dzienniki i słuchających radia wytwarza sobie prawdziwy obraz sytuacji na podstawie podawanych w komunikatach miejscowości, wokół których toczy się akcja bojowa.

W wielkich i znanych lokalach publicznych oraz w krągankach parlamentu ostatnio wypadki i postępy akcji bojowej są omawiane z niezwykłym zainteresowaniem. Publiczność wykupiła wszystkie znajdujące się w sprzedaży mapy terenu działań wojennych. Przed oknami wystawowymi, w których wywieszono mapy Belgii i Holandji, gromadzą się liczni ciekawcy bez różnicy płci i wieku.

Aczkolwiek dzienniki dotąd nie zajęły własnego stanowiska i nadal trzymają się w rezerwie, to jednak stale słyszy się coraz więcej głosów świadczących o tem, że ofensywa niemiecka dzięki swej niezwykłej sile uważana jest za trudną do powstrzymania.

W sprawie zajęcia przez Anglię Islandji oraz kolonii holenderskich w Indjach mówi się tu, że te pociągnięcia Anglików świadczą o nieposzanowaniu z ich strony praw neutralności małych państw. Dziennik „Utro“ na naczelnem miejscu oświadcza, że rozpoczęta obecnie kampanja może się zakończyć całkowitą i gruntowną zmianą mapy świata. (p).

„Leodjum — pierwszym wielkim rozstrzygnięciem“ —

opinia moeklewskich organów wojskowych.

(=) Moskwa, 15 maja. Organ armii czerwonej „Krasnaja Zwiezda“ oraz organo-wieckiej marynarki wojennej „Krasnyj Flot“ podają dziś swoim czytelnikom obszerny przegląd dotychczasowych działań wojennych w Holandji i Belgji. Oba dzienniki zgodnie podkreślają wielkie sukcesy, uzyskane przez wojska niemieckie, które — jak stwierdzają te pisma — przez zajęcie Leodjum doprowadziły do pierwszego wielkiego rozstrzygnięcia.

Dotychczasowe rezultaty działań wojennych — pisze pułkownik Popow w „Krasnaja Zwiezda“ — przyniosły wszystko inne, tylko nie sukces dla mocarstw zachodnich. Prawie połowa Holandji wpadła już w pierwsze trzy dni pochodu niemieckiego w ręce wojsk niemieckich.

Podobnie wypowiada się kpt. marynarki Chromow w „Krasnyj Flot“. Na plan pierwszy wysuwa on zajęcie miasta Harlingen, oddalonego o 120 km od granicy niemieckiej i zdobycie jednego z fortów Leodjum. Autor stwierdza w końcu, że wskutek upadku Leodjum i przełamania belgijskiej linii obronnej nad Kanałem króla Alberta otwiera się dla wojsk niemieckich szerokie pole operacyjne w dolinach rzeki Mozy i Sambry.

Wielka fala uchodźców na granicy belgijsko-francuskiej.

Sztokholm, 15 maja. „Aftonbladet“ donosi z nad granicy belgijskiej, że oibrymła fala uchodźców przepływa przez granicę belgijsko-francuską.

Codziennie przybywają do miejscowości granicznych tysiące uchodźców, wśród których panuje zupełny chaos.

Presja gospodarcza państw plutokratycznych nie osiągnęła celu.

Doniosłe stwierdzenie senatu włoskiego.

(=) Rzym, 15 maja. W ciągu ub. poniedziałku rozpatrywał Senat preliminarze budżetowe ministerstwa robót publicznych, ministerstwa korporacji oraz ministerstwa dla spraw terenów afrykańskich na rok budżetowy 1940/41, które zostały uchwalone. Następnie senat rozpoczął dyskusję nad preliminarzem budżetowym ministerstwa gospodarki dewizowej, która to dyskusja potrwa do wtorku.

W dyskusji nad preliminarzem budżetowym ministerstwa korporacji oświadczył senator Beluzzo, że w chwili obecnej, dzięki sprawnej organizacji transportów lądowych z Niemiec oraz dzięki wykorzystaniu zapasów własnych Włochy będą całkowicie zaopatrzone w artykuły spożywcze. Włochy posiadają w łonie ziemi zapas węgla wynoszący jeden miliard ton. W zakończeniu swego przemówienia senator podkreślił, że plutokracje widzą we Włochach swego nieprzyjaciela, do którego są uciekające nieufnie i nastawione wrogo jedynie dlatego, że te stoją na stanowisku wywalczenia sobie kawałka mlejsca pod słońcem. Jednak plutokracje nie osiągnęły swego celu, gdyż obecnie nauka i władza są najpotężniejszymi sprzymie-

rzeńcami i obrońcami narodów niezamożnych.

Senator Gay mówił o konieczności wprowadzenia we Włoszech samowystarczalności. Niemal wszystkie źródła naftowe znajdują się obecnie w rękach Anglików i Amerykanów. Włochy nie posiadają ich wcale. Twierdzono, że Włochy przybyły zapóźno, aczkolwiek w Wersalu stały jako jedno z pierwszych państw. To jednak na nic się nie przydało. Będzie rzeczą pożyteczną wspomnieć, że przedtem czy później te sprawy będą musiały ulec pewnemu uregulowaniu. Zagadnienie nafty będzie mogło znaleźć swe rozwiązanie w sposób rzeczywisty i ostateczny i należy mieć pewność, że Mussolini uwolni Włochy od piętrzących się w tej dziedzinie poważnych trudności i niebezpieczeństw.

Omawiając preliminarz budżetowy ministerstwa włoskiej części Afryki podkreślił minister Teruzzi, że sztandar włoski powiewał będzie dumnie nad tym krajem nie tylko w dobie pokoju, lecz jeśli tego zajdzie potrzeba również w okresie wojny, jako symbol chwale Włoch oraz ich króla i cesarza. (p).

Ambasador Alfieri odjechał do Berlina.

Rzym, 15 maja. Ambasador Alfieri w towarzystwie swej małżonki odjechał we wtorek w nocy do Berlina.

Na pożegnanie odjeżdżającego ambasadora przybył na dworzec minister spraw zagranicznych hr. Ciano, członkowie rządu, wiceprezydent senatu, gubernator Rzymu i liczne wysokie osobistości. Ze strony niemieckiej przybył ambasador von Mackensen z członkami ambasady. Pożegnanie miało szczególnie serdeczny charakter i gdy pociąg, uwożący ambasadora ruszył, zebrani żegnali go okrzykami. Tłumy ludzi, które były świadkami odjazdu ambasadora, zgobowały mu również serdeczną owację.

Irlandja pozostaje neutralna.

(=) Dublin, 15 maja. Urzędowe czynniki irlandzkie dementują doniesienie londyńskiego „Daily Mirror“, według którego Anglja miała wydzierżawić na czas trwania wojny urządzenia portowe w Irlandji południowej i zachodniej dla angielskich okrętów wojennych.

Dementi stwierdza, że Irlandja trwa przy swej deklaracji neutralności i zdecydowanej woli, wystąpienia przeciw wszelkiemu ograniczaniu jej neutralności. — Dziennik „Daily Mirror“ został w Irlandji zakazany.

Zajęcie Luksemburga.

Stolica księstwa Luksemburg, miasto Luksemburg, została obsadzona przez wojska niemieckie. Na zdjęciu widzimy oddział zmotoryzowanych wojsk niemieckich na ulicach miasta Luksemburg.

Z dnia na dzień

(—) Kraków, 15 maja.

Niech każdy pracuje! Nie da się zaprzeczyć, że obecny okres czasu jest ciężki i odpowiedzialny. Niejednokrotnie na naszych łamach już podnosiliśmy, że ciężkie czasy nie uwalniają jednostek od odpowiedzialności i obowiązku przyczynienia się swoją pracą do podniesienia dobra społecznego.

To też niejednokrotnie pisaliśmy, że żadne wypadki, ani przejścia, nie usprawiedliwiają uchylania się od obowiązku pracy, gdyż tylko praca i jedynie praca może zapewnić utrzymanie jednostek i społeczeństwa. Nie można sobie wyobrazić zdrowego, normalnego społeczeństwa, którego część oddaje się lenistwu lub nie stara się o pracę, konieczną dla zdobycia środków na utrzymanie. Nie jest tajemnicą, że środki publiczne, służące na wsparcie dla potrzebujących lub znajdujących się w potrzebie, są ograniczone i nie mogą służyć w nieskończoność na utrzymanie szerokich warstw ludności, pozbawionych środków do życia.

Natura przeżywa obecnie okres wiosny, okres odradzania się i tworzenia nowej roślinności na ziemi. Jest to jakby wskazówka dla człowieka, mieszkańca tej ziemi, że bez pracy i okresu trudów i moliżów nie może on liczyć na owoce i środki utrzymania. Przez szereg miesięcy natura tworzy swoje bogactwa i powoli powiększa zapas środków, jakie mają służyć jej następnie podczas okresu spoczynku na przetrzymanie nieprzyjemnego czasu zimy.

Podobnie i człowiek, który nie pracuje i nie zbiera w pocie czoła ziarnka do ziarnka, nie ma prawa spodziewać się spędzenia spokojnie w zabezpieczonym dobrobycie okresu niezdolności do pracy, lub chwilowego braku pracy.

Szczególnie w naszych warunkach narzeka się wiele możliwości do pracy. Niejednokrotnie z wysokich miejsc padały słowa, że kraj nasz, po przejściu strasznego okresu wojny, potrzebuje licznych rąk do pracy, aby odbudować domy, które uległy zniszczeniu; naprawić drogi, które zepsuły się; uprawić należycie pola, przez które przeszedł huragan wojny. Wiele czeka nas zadań, aby zaleczyć okropne rany, zadane naszemu krajowi przez wypadki wojenne.

Rany te same się nie zagoją, szkody same się nie naprawią. Konieczna jest usilna i wyręczona praca, praca dzisiejszego pokolenia, a może i praca wielu przyszłych pokoleń. Dzisiejsze pokolenie ma jednak obowiązek złożyć podwalin pod dzieło odbudowy kraju, na których wznosić się będą powoli i systematycznie dalsze warstwy gmachu dobrobytu powszechnego. Każda cegiełka ma swoje znaczenie dla domu, który się buduje. Nikt nie może wymówić się, że jego cegiełka nie jest ważna dla wspólnego gmachu powszechnego dobrobytu i zadowolenia.

Praca jest nie tylko obowiązkiem, jest ona także radością i czynnikiem dającym pełne i trwałe zadowolenie. Słusznie też praca uznana została za przeznaczenie człowieka na ziemi, a słusznym jest też powiedzenie wielkiego filozofa chrześcijańskiego, że kto nie pracuje, nie powinien. Dużo nieszczęścia i dużo trosk przynosiła dziś ludzi i trudno nieraz niezrozumieć skrajnego przygnębienia i zachwiania się równowagi duchowej u poszczególnych jednostek. Wszystko to nie eliminuje jednak prawa naturalnego, zmuszającego do szukania egzystencji drogami uczciwej i zapobiegliwej pracy.

Dla dobra jednostek, dla dobra powszechnego, dla dobra przyszłych pokoleń, które będą miały kiedyś prawo zapytać nas w jakim stopniu przyczyniliśmy się do zapewnienia im dobrobytu i warunków życiowych naszymi pracami, starać się o pracę i nie odrzucać ofiarowanej nam możliwości uczciwego i dającego ludzkie wa-

runki egzystencji zarobku. W obecnej epoce niezwykłych wstrząsów i przeobrażeń, okresie wzmożonej odpowiedzialności

i żywiołowej energii na całym świecie hasłem dnia powinna być zasada: niech każdy pracuje!

Z Węgier i Rumunii powracają polscy uchodźcy.

Smutna doła powracających z zagranicy uchodźców.

(—) Kraków, 15 maja. Z południowego pogranicza Generalnego Gubernatorstwa nadchodzą ostatnio coraz liczniejsze informacje o silnej fall polskiej ludności uchodźczej, która dotąd przebywała na terenie Węgier i Rumunii i obecnie czyni wszelkie starania o umożliwienie jej powrotu do miejsc poprzedniego zamieszkania.

Wysiłki tysięcy Polaków, mające na celu przedostanie się do swej ojczyzny, są z wielu względów zupełnie zrozumiałe, pomijając już tęsknotę i życzenie powrotu do swych rodzin. Nie trzeba dodawać, że sytuacja tych uchodźców jest naprawdę godna pożałowania. Ci bowiem, którzy zabrali ze sobą wszystkie swe oszczędności, pozostali dosłownie na lodzie, bowiem dawne banknoty złotowe Banku Polskiego nie przedstawiały ostatnio zagranicą niemal żadnej wartości.

Ten stan rzeczy wykorzystują angielskie biura werunkowe w Rumunii i na Węgrzech, starając się tych zrozpaczonych ludzi zwerbować do służby wojskowej mocarstw zachodnich. Zdaniem tych agentów werunkowych jeszcze za mało Polaków zginęło dla interesów brytyjskich. Uchodź-

cy polscy bronią się więc do ostatka przeciwko temu werunkowi i tysiącom z nich udało się już uratować się, powracając do ojczyzny.

W rozmowach ludzie ci, którzy mają wyraźnie wypisane na twarzach przejścia ubiegłych miesięcy, wypowiadają nieustannie radość z powrotu do ojczyzny i możliwości mieszkania w uporządkowanych stosunkach. Decydującym dla ich decyzji powrotu był też fakt, że liczne żony i rodziny uchodźców w swych listach zaprzeczyły pogłoskom, rozszerzanym zagranicą o stosunkach w Generalnym Gubernatorstwie i doniosły uchodźcom, że w Generalnym Gubernatorstwie panują stosunki uporządkowane, a ludzie chętni do pracy w ramach obecnych możliwości mogą znaleźć także ponownie pracę.

Pozatem słychać, że miarodajne czynniki w Generalnym Gubernatorstwie i Państwie niemieckiem nie są obojętne na dole polskich uchodźców na Węgrzech i Rumunii, ale przeciwnie stosownymi zarządzeniami w szerokim zakresie ułatwiają powrót cywilnych uchodźców z tych krajów do Generalnego Gubernatorstwa.

Planowa rozbudowa opieki sanitarnej w okręgu krakowskim.

(—) Kraków, 15 maja. Opieka nad ludnością polską pod względem sanitarnym nie była nigdy, nawet za czasów b. rządów polskich wystarczająca. Jeszcze w okresie normalnym, a więc przed wojną, liczba szpitali była bardzo szczupła. Na 10.000 mieszkańców przypadało ok. 20 łóżek w polskich szpitalach, podczas gdy w państwie niemieckim na te samą liczbę mieszkańców stało do dyspozycji około 98 łóżek w szpitalach.

I tak już niedostatecznie wyposażone polskie szpitale zostały wskutek wydarzeń wojennych nie tylko pozbawione swego personelu lekarskiego, ale nadto uciekające władze polskie i wycofujące się wojska polskie w wielu wypadkach wywoziły z sobą urządzenia szpitalne jak łóżka, instrumenty, urządzenia rentgenologiczne i inne przyrządy lekarskie.

Władze niemieckie stanęły wobec tego przed zadaniem zaopatrzenia szpitali w najkonieczniejsze przybory i dostarczenia ludności polskiej w ogóle możliwości opieki lekarskiej. Z tego powodu w pierwszym okresie z braku lekarzy polskich ludność cywilna znajdowała się pod opieką niemieckich lekarzy wojskowych. Następnie rozpoczęła się pozytywna praca wydziału zdrowia, dzięki której dziś uruchomione są wszystkie szpitale w okręgu krakowskim i oddane na usługi ludności polskiej.

Ponadto przeprowadzono kontrolę aptek, ponieważ w wielu wypadkach wskutek ucieczki polskich i żydowskich aptekarzy, ludność polska była niedostatecznie zaopatrzona w lekarstwa i środki apteczne. Opuszczone i zamknięte apteki zostały prawie wszędzie ponownie otwarte i zaopatrzone przez przemysł farmaceutyczny w środki lecznicze, tak, że w dziedzinie zaopatrzenia w lekarstwa ludność

polka może pokrywać swoje zapotrzebowanie.

Dalszym zadaniem administracji niemieckiej była

walka z niebezpieczeństwem epidemii.

Dawna Polska była znana z tego, że stale wykazywała największą ilość chorych zakaźnych. Najsilniej był tu rozpowszechniony tyfus plamisty, choroba, która w Niemczech i zachodniej Europie prawie wcale nie występuje, a która jednak w dawnej Polsce, wskutek niskiego stanu higieny, znajdowała stale korzystne podłoże.

Według międzynarodowej statystyki zachorowań na tyfus plamisty za I kwartał 1939 r., w Polsce było 1525 wypadków zachorowań na tyfus plamisty. W tym samym czasie większość krajów europejskich była wolna od tej epidemii. Natomiast zanotowano w następujących krajach zachorowań na tyfus: Rumunia 470, Turcja 135, Jugosławia 120, Litwa 104, Węgry 13, Łotwa 2.

W ten sposób Polska stała na czele pod względem zachorowań na tyfus plamisty. Dopiero po przejściu polskich terenów przez administrację niemiecką i po zastosowaniu szerokiej zarządzeń ochronnych przez wydział zdrowia celem zwalczania epidemii,

cyfra ta w ostatnim kwartale r. 1939 gwałtownie spadła,

ndanowicie na 3 wypadki. Administracja niemiecka, dzięki swym surowym środkom ostrożności, jak szczepienia ochronne itd., uzyskała podobnie dodatnie wyniki także przy zwalczaniu innych częstych w Polsce epidemii jak tyfus, szkarlatyna, dyfterja, wścieklizna (wodowstręt) itd.

W szczególności należy jeszcze wymienić czerwone, która poprzednio w stadach początkowych nierozpoznawana, wskutek powierzchniowej terapii czynników sanitarnych, mogła przybierać często katastrofalne rozmiary i powodowała bardzo liczne wypadki śmiertelne. Ilość zachorowań na czerwone została obecnie zredukowana do minimum, ponieważ w większości wypadków t. zw. lekkiego kataru kieszek zarządza się i przeprowadza badania bakteriologiczne.

Badania te prowadzone są w państwowym Instytucie Higieny w Krakowie, nruconionym ponownie przez władze niemieckie. W ten sposób umożliwione jest wcześnie rozpoznanie podejrzanych wypadków i wydanie koniecznych zarządzeń, zapobiegających dalszemu rozszerzeniu się epidemii.

Dodatknie wyniki działalności władz niemieckich w dziedzinie zwalczania epidemii spotkały się z jednogłośnie uznaniem polskiego świata lekarskiego. I tak polski kierownik szpitala powszechnego w Nowym Sączu dr. Stuchly oświadczył, że pomimo wojny i bardzo ciężkiej zimy, jakie przeszły nad krajem, jeszcze nigdy nie zanotował tak małej cyfry zachorowań na tyfus i inne choroby zakaźne, jak w ostatnich miesiącach ubiegłego roku i w roku obecnym.

KRONIKA.

Kinoteatry w dystrykcie radomskim.

(—) Radom, 15 maja. Równoległe z rozwojem życia gospodarczego, które w dystrykcie radomskim wchodzi na coraz bardziej normalne tory, władze dystryktu, a przede wszystkim wydział propagandy i oświecenia publicznego przy Szefie dystryktu stara się o zaspokojenie potrzeb kulturalnych i rozrywkowych społeczeństwa polskiego.

Narazie zorganizowano pod jednolitem kierownictwem tego wydziału we wszystkich większych ośrodkach dystryktu radomskiego kinoteatry, które obecnie są wszędzie czynne i dają przedstawienia oddzielnie dla niemieckiej oraz polskiej publiczności.

A była to praca nielada. Gdy 15 grudnia ub. r. wydział propagandy i oświecenia publicznego rozpoczął swą pracę kulturalną w dystrykcie radomskim, zastał na terenie dystryktu 36 kinoteatrów, z których 3 były kompletnie zniszczone przez działania wojenne, a pozostałe prawie zupełnie zdevastowane. Cenne aparaty kinowe rozkradziono, krzesła i fotele gdzieś się zawierzły, a wewnętrzne urządzenia sal teatralnych były w opłakanym stanie.

Pomimo olbrzymich trudności zdołano jednak uzupełnić wszystkie braki, sprowadzając potrzebne aparaty częściowo z Warszawy, a częściowo z Niemiec i do 1 maja br. uruchomiono na terenie dystryktu 20 kinoteatrów, w których wyświetla się dla polskiej publiczności te filmy produkcji polskiej, jakie przetrwały wojnę, oraz czołowe filmy produkcji niemieckiej, zaopatrzone w napisy polskie. Do 1 czerwca przewiduje się jeszcze uruchomienie w miastach powiatowych dalszych 5-ciu kin.

Jak wielka była potrzeba tej kulturalnej rozrywki wśród publiczności polskiej, świadczy najlepiej następujące dane: do 20 kwietnia br. dano w dystrykcie radomskim 1.200 przedstawień dla publiczności polskiej, podczas których sprzedano 480 tysięcy biletów wejściowych.

S. P. JÓZEF RYDEL. Onegdaj zmarł b. współpracownik redakcji „Ilustrowanego Kurjera Codziennego”, emerytowany dyryktor kancelarii Polskiej Akademii Umiejętności, red. Józef Rydel w wieku lat 67. Pogrzeb odbędzie się dzisiaj we środę z kaplicy na cmentarzu Rakowickim o godzinie 6 popołudniu.

ANTAS TADEUSZ (Kraków)

DJABŁY

Szóstą godziną wybiła na ratuszowym zegarze równocześnie z dzwonkiem budzika w mieszkaniu na czwartym piętrze przy ul. 3. Maja. Z łóżka podniósł się człowiek przebudzony ze zdrowego snu. Dziś harówka będzie solidna — pomyślał — ale to nie, bo jutro niedziela, więc wypoczynek, a dziś przecież wypłata.

Uśmiech przeszedł po jego rasowej twarzy. Zerwał się z łóżka i zaczął się ubierać. Musiał się pośpieszyć, bo na siódmą trzeba być w hucie. 2 minuty trzeba iść, a więc 40 minut na ubranie i śniadanie, które trzeba przyrządzić. Zapalił maszynkę i postawił na niej garzerek z mlekiem. Umył się szybko i ubrał w piękne kiedyś, mające szkiełki angielskie ubranie. Jedząc śniadanie myślał, że jego koledzy jeszcze dobrze śpią, bo idą dopiero na ósmą, lub na dziewiątą do biur. Śniadanie poda im matka lub żona i doda jeszcze drugie... martwiąc się, aby było smaczne i aby do trzeciej nie był przypadkiem głodny. On musiał to wszystko robić sam, bo nie miał kto dbać o niego. Jednak nie zazdrościł im tamtego ży-

cia ich wygod, i tak zwanej elegancji i odpowiedzialnej pracy urzędniczej.

Przecież sam dobrowolnie rzucił tamto życie i przyjechał tu na Śląsk ciężko pracować fizycznie i zmagać się z życiem, szukać szczęścia w pracy i pola do popisu. — Przecież przed nim były te same szanse. Po skończeniu uczelni dostał posadę biurową na sto trzydzieści złotych. Ale nie dla niego była ta cisza i starość biura, to życie wśród ludzi, którzy nie z przeproszenia, ale z nudów i z braku zadowolenia z tego, co robili, i braku tempa życia, gnusili i stawali się mimo swego młodego wieku starcami lub zwłotczalnymi młodzieńcami. Zostawił to życie pewnego dnia bez żalu i wyjechał na Śląsk, by tu zacząć pracować jako palec hutniczy, bo taka praca się pierwsza nawinęła. Nie zależało mu na tem, czy będzie pracował piórem, czy siłą swoich mięśni, byle zarobić na możliwość wygodnego życia i mieć zadowolenie z pracy.

I znalazł to, czego szukał. Pracując nieraz jak koń, uśmiechał się z zadowolenia, mimo że pot kapał mu z czoła zmieszany z brudem węglowym. Gdy pracował na dwie zmiany, zarabiał dwa, a nawet trzy razy więcej, niż jego koledzy, którzy kleli na swój los i siedzieli w swoich biurach, słuchając za psie pieniądze kapryśnych swoich szefów. Wspominał te wszystkie przyjemności biura, któremi go przez trzy lata karmiono, i mimo, że pracował pilnie i na

każdym kroku starał się, został zwolniony. Daremnie szukał, chodził tu i tam, pisał, był sam na świecie i nie miał protekcji, a żył trzeba było. Pracował tak dorywczo po biurach i w domu, aż wreszcie zgubił go to i rzekł sobie, że przecież inteligentnych ludzi do pracy też potrzeba. Już dwa lata pracuje w hucie i jest zadowolony.

Zdrowy jest jak koń, silny jak tur i forse ma, bo żyje wprawdzie skromnie, ale w dostatku. Zdrowe i regularne życie uczyniło ze szczupłego młodzieńca mężczyznę w całym tego słowa znaczeniu. Zmężnał, nabrał atletycznych mięśni, nauczył się samodzielnie żyć, prowadzić przytulne a samodzielne gospodarstwo, składające się z jednego kawalerskiego pokoju z łazienką i przedpokojem, i duszą, mieszkaniem to jest pięciolampowym Philipsem i kuchnią gamową. Jest zawsze syty, dobrze ubrany, mógł sobie pozwolić na różne przyjemności, jak kino, czy teatr, bo chodzenie do kawiarni uważał za pewnego rodzaju obowiązek... Można przeczytać gazety, zobaczyć ludzi, posłuchać orkiestry i mieć jeszcze przyjemność wypicia pół czarnej i to za jedną jedyną złotówką.

Resztą rozmyślania przerwała mu syrena huty, która rozbrzmiała wśród tysiąca. Już na stojąco dokończył śniadania, zawiązał krawat i biegiem po czterech schodach, do pracy. Na ulicy jest ruch. Ludzie śpieszą do fabryk, hut, kopalni. Wszystkie

zadowolone i uśmiechnięte wita się krótkim pozdrowieniem.

Huta, szatnia, przebranie się w robocze ubranie i winda do „piekła”, jak to nazywali palacze. Słychać głuchy ryk syreny i trzydzieści pięć grzbietów schyla się po łopaty. Siedemdziesiąt rąk przez 10 godzin zasilą łaknące gardła pieców. Prężą się wezły mięśni, gna nabrzmiałe karki, bo trud nielada. Tysiące kilogramów węgla pochłaniają łaknące potwory. Każdy pracuje przy swoim otworze, a tylko od czasu do czasu idzie przepłukać gardło czarną kawą, która stoi w kotle — bo wody nie wolno. Jakże wspaniale wygląda to piekło. Temperatura 60 stopni, trzydziestu pięciu ludzi — djabłów zbudowanych jak Herkulesy, napina swe atletyczne mięśnie, bo wiedzą, że muszą oni dać ze siebie wysiłek, aby piece pracowały. Ludzie porozumiewają się na migi lub krzykiem, bo piece buczą. Ciała lśnią od potu, a oczy błyszczą nie tylko od żaru ognia, ale i od zadowolenia, które im potrafi dać ogień, płomień i żar. Czasem zawita tu jakaś wyćieczka, która pragnie podziwiać te pluce hut i niejedną z pięknych pań żadną wróżką, westchnie i oczy jej błysną, na widok tego zbiorowiska pięknych ciał. Czasem jakiś przystojny palec dostanie upierłowany bilecik, a nierzadko powłóczyście spojrzenie. Węgiel przeznaczony na żer płynie i płynie zgóry, a spływa korytem na

Pamiętać o wymianie pieniędzy.

Kraków, 15 maja. Przypominamy, że w myśl zarządzenia Generalnego Gubernatora dawne banknoty, wydane przez Bank Polski, a opiewające na 5 i 2 zł, tracą swoją ważność z dniem 20 maja br.

Wymiana tych banknotów odbywać się będzie do dnia 20 maja w Banku Emisyjnym, jego oddziałach oraz we wszystkich bankach dewizowych.

W interesie wszystkich leży, aby dokonać wymiany banknotów w terminie wcześniejszym, nie czekając na ostatni dzień, kiedy trzeba stać kilka godzin w ogonkach przy bankach.

Rozporządzenie o wcieleniu aptekarzy do Izby Zdrowia.

(=) Kraków, 15 maja. Dziennik rozporządzeń Generalnego Gubernatora, Część II, Nr. 37 z dnia 10 maja 1940 r. zawiera: Pierwsze rozporządzenie wykonawcze do ordynacji radiowej dla Gen. Gubernatorstwa, pierwsze postanowienie wykonawcze do rozporządzenia z dnia 24 kwietnia 1940 r. o wprowadzeniu monopolu sztucznych środków stodzących w Gen. Gubernatorstwie, pierwsze postanowienie wykonawcze do rozporządzenia o mydle z dnia 1 lutego 1940 r., o związku fabryk mydła w Gen. Gubernatorstwie, obwieszczenie o komisarzu rządowym przy Banku Polskim, oraz obwieszczenie o kierowniku związku fabryk mydła w Gen. Gubernatorstwie.

Dziennik rozporządzeń Gen. Gubernatora Cz. I. Nr. 38 z dnia 10 maja 1940 r. zawiera rozporządzenie o wcieleniu aptekarzy do Izby Zdrowia w Gen. Gubernatorstwie oraz rozporządzenie o utworzeniu służby specjalnej.

Dziennik rozporządzeń Generalnego Gubernatora Cz. II, Nr. 38 z dnia 11 maja 1940 r. zawiera: Siódme rozporządzenie wykonawcze do rozporządzenia celnego z dnia 1 listopada 1939 r., pierwsze zarządzenie o stosowaniu stawek celnych konwencyjnych i pierwsze zarządzenie o zniżkach celnych dla towarów z b. obszarów Polski. W załączniku 8 dziennik zawiera listę danin wyrównawczych, w załączniku 10 listę zakazów przewozu I i w załączniku II — listę danin monopolowych.

Powyższe dzienniki rozporządzeń Gen. Gub. można nabywać w urzędzie wydawniczym dziennika Kraków I, skrytka pocztowa 110. Abonentów mogą wpłacać prenumeratę na pocztowe konto czekowe (Warszawa Nr. 400).

GODZINY URZĘDOWANIA GŁÓWNEJ KASY MIEJSKIEJ. Z powodu zmiany w porze letniej godzin urzędowych w biurach poszczególnych jednostek organizacyjnych Zarządu Miejskiego w Krakowie, zarządzonej pismem Starosty miejskiego w Krakowie z dnia 4 maja 1940, Nr. Og. Org. 18/40, Zarząd Miejski zawiadamia, iż biura Gł. Kasy miejskiej w Krakowie będą czynne dla interesantów: w poniedziałki, wtorki, czwartki i piątki od godz. 8 do godz. 12, we środy i soboty od godz. 8 do godz. 11.30.

OD ZARAZ POTRZEBNA

do niemieckiego przedsiębiorstwa w Krakowie
biegła

stenotypistka

pisząca szybko i czysto na maszynie. Zgłaszać się mogą także i Polki, znające język niemiecki w słowie i piśmie oraz dobrze niemiecką stenografię. — Zgłoszenia: Goniec Krakowski, Kraków, pod „Nr. 1000k“.

Jutro rozpoczynamy druk nowej powieści!

Cheć dać naszym Czytelnikom jak najróżnorodniejszą lekturę, Redakcja nasza rozpoczęła przed kilku miesiącami druk serii powieści. W doborze powieści kierowaliśmy się potrzebami chwili, w której Czytelnicy domagali się lekkiej, pogodnej a interesującej lektury.

Na łamach naszego pisma ukazały się zatem powieści: Waliński: Wampiry podziemnego świata. Szklarski: Pilotka i miłość, a w dniu wczorajszym zakończyliśmy druk trzeciej powieści Berzina: Błękitna noc nad kasynem gry.

W dniu jutrzejszym przystępujemy do druku czwartej z rzędu powieści. Podczas gdy autorami trzech poprzednich byli mężczyźni — to tym razem autorką powieści p. t. Związek — jest kobieta. Panią Joannę Czarkowską znajdziemy Czytelnicy z szeregu feljetonów i migawek, drukowanych na łamach

Gońca Krakowskiego. Utwory jej, pełne dowcipu i sarkastycznej ironii, pisane żywym, oryginalnym stylem, cieszyły się dużą popularnością w kręgach Czytelników. Nie wątpimy, że debiut pani Czarkowskiej w charakterze powieściopisarki, zostanie przez szerokie kręgi naszych Czytelników przyjęty równie życzliwie, jak poprzednie utwory — tem więcej, że powieść jej p. t. Związek, oparta jest na wydarzeniach z ostatniej doby przedwojennej a akcja powieści prowadzona żywo i interesująco, będzie trzymała w napięciu Czytelników przez cały czas.

Ponieważ nasz odcinek powieściowy spotkał się z dużym uznaniem Publiczności, — przeto zapewniamy już dzisiaj, że będziemy w dalszym ciągu kontynuowali publikowanie nowych powieści, przyczem starać się będziemy, aby tematy powieści tych odpowiadały upodobaniom Czytelników.

Jakie będą tegoroczne urodzaje?

(=) Warszawa, 15 maja. Opinia publiczna zaniepokojona była ostatnio wiadomościami o złym stanie zasiewów. Według informacji uzyskanych ze Związku Izb i Organizacji Rolniczych w Warszawie, alarmy o katastrofalnym nieurodzaju są nieuzasadnione i przedwczesne, mimo, że jak dotychczas stan zasiewów w porównaniu z rokiem ubiegłym jest słabszy.

Stan zasiewów ozimych pogorszyły nienormalne warunki siewu w jesieni i były one wykonane przeważnie późno i na glebie niedostatecznie przygotowanej. Zimą przetrwały zboża naogół dobrze, ale późna i mroźna wiosna oraz brak opadów atmosferycznych odbiły się źle na oziminach. Jeżeli jednak koniec maja i czerwiec będą ciepłe i wilgotne, plony tegoroczne mimo wszystko będą dobre, chociaż prawdopodobnie słabsze, niż w roku ubiegłym.

Siew zbóż jarych, jak owies, jęczmień i pszenica został dokonany w warunkach normalnych, chociaż z pewnym opóźnieniem. Chłody majowe, w połączeniu z posuchą, tylko częściowo zahamowały ich rozwój. Rośliny pastewne, jak wyka ozima z żytem, koniczyzna itd., w chwili obecnej są mało zaawansowane w rozwoju. Ziemiopłody te są konieczne dla żywienia zwierząt gospodarskich i nieurządzą ich jest, obok słabego zbioru słomy zbożowej równoznaczny z trudnościami hodowli żywego inwentarza. Należy być przygotowa-

nym na to, że w roku bież. pogłowie zwierząt znacznie spadnie.

Jeżeli chodzi o ziemniaki, to sadzenie ich nie wszędzie jeszcze zostało dokonane, przede wszystkim z racji chłódów, a ponadto z powodu trudności w uprawie, a więc niedostatecznego sprzężu i z powodu braku odpowiedniej ilości sadzeniaków. Surowa zima przyczyniła się do wymarnięcia części ziemniaków zezbiórów zeszłorocznych. — Prócz tego zwiększyła się znacznie konsumpcja, stąd brak sadzeniaków.

Zimą odczuły szczególnie sady. Drzewa brzoskwiniowe i morele całkowicie wymarły. Niewiele lepiej przedstawia się sprawa z czereśniami. Śliwy i grusze są bardzo silnie przetrzebione. Szlachetne odmiany jabłoni padły ofiarą mrozów; jedynie stare, miejscowe odmiany o nikłej wartości handlowej ocalały.

Ogółem jednak nie należy się zapastrywać zbyt pesymistycznie na wyniki tegorocznych zbiorów. Urodzaje będą zależały w dużym stopniu od warunków atmosferycznych w maju i czerwcu, o ile w tym czasie wystąpią deszcze w dostatecznej ilości, to stan zasiewów może się znacznie poprawić. A jeżeli jeszcze weźmiemy pod uwagę, że w tym roku więcej niż zwykle stosowano nawozów sztucznych dla podratowania zbóż słabych, to zbiory mogą być jeszcze bardzo dobre.

Rząd Churchilla już natrafił na trudności

Kopenhaga, 15 maja. Według nadeszłych tutaj wiadomości, Churchill ma duże trudności z uzupełnieniem listy swego gabinetu. Poza tym istnieje wiele rozbieżnych zdań co do samej organizacji gabinetu, przyczem wysuwa się koncepcję utworzenia specjalnego gabinetu wojennego, w skład którego weszłyby przedstawiciele najważniejszych działów. Gabinet ten miałby daleko posuniętą samodzielną, a to w tym celu, aby pozostali ministrowie mogli się zająć bardziej szczegółowo swoimi resortami.

Opinia społeczna wysuwa obiektywnie co do gabinetu Churchilla także i pod innym względem. Chodzi mianowicie o to, że gabinet ten

opiera się rzekomo na wszystkich głównych partiach, jednak uzgodnienie zapastrywań przeciwnych sobie obozów nie może wpłynąć dodatnio na tempo i wydajność prac. Dotyczy to w głównej mierze udziału przedstawicieli dotychczasowej opozycji w rządzie, a mianowicie Sinclaira, Attle'a i jako zastępcy Greenwooda.

Dotychczasowa lista gabinetu angielskiego przedstawia się następująco: premier i minister obrony: Winston Churchill, lord prezydent tajnej rady: Chamberlain, sprawy zagraniczne: lord Halifax, lord-strażnik pieczęci: Attlee, minister bez teki i zastępca lorda strażnika: Greenwood, pierwszy lord admiralicji: sir Albert V. Alexander, minister wojny: Anthony Eden, lotnictwo: sir Archibald Sinclair, minister zdrowia: Mac Donald, minister Indyj: Amery, minister pracy: Ernest Bevin, minister aprowizacji: lord Woolton.

Spokojny przebieg Zielonych Świąt w Norwegii.

(=) Oslo, 15 maja. Znamiennym dowodem ogromnego uspokojenia ludności na terenach Norwegii obsadzonych przez wojska niemieckie był, w obliczu domniemych wydarzeń ostatnich czterech tygodni, niezwykle żywy ruch komunikacyjny. W szczególności natłok na dworcach w Oslo w sobotę przed Zielonymi Świątami był wbrew oczekiwaniom tak wielki, że musiano oddać do komunikacji wszystkie stojące do dyspozycji wagony osobowe, a nawet wagony towarowe, aby nadażyć za potrzebami.

Naczelnik stacji w Oslo oświadczył, że zaledwo można uwierzyć, jak wielu mieszkańców Oslo tylko dla celów wypoczynkowych wyjechało na Zielone Świąta daleko w głąb kraju aż do Hamar, Lillehammer, a nawet w kierunku Bergen i Drontheim. Dla pokrycia zapotrzebowania wysiedźkowców świątecznych w bliższe okolice Oslo poza koleją Holmerkolleń musiano znacznie powiększyć liczbę wozów w lokalnych liniach autobusowych.

Dla pierwszorzędnej kawiarni krakowskiej
poszukuje się

KIEROWNIKA SALI

Posada do objęcia natychmiast. Warunki: dobra presencja, formy towarzyskie, dokładna znajomość niemieckiego. Polskie pożądana. O-ferty kierować Goniec Krak. Nr. „15794“. 15794

GRUZIKA PŁUC

zaflegmienie, nawet zastępcza astma, kataru tołpaka, kamienie żółciowe, żółtaczka, choroby nerek i watroby, wylecza specyfik zagraniczny Pinuz—Salvator leczy pod gwarancją za zwrot pieniędzy. Przyjeżdża chorzy od 9—12, 3—4, w niedzielis 9—12. Prawdziwy Pinuz—Salvator, specyfik zagraniczny, uznany przez słynnych lekarzy jako środek niezawodny i gwarantowany. — Obecnie przeniesione Laboratorium: Kraków, ulica Długa 49, mieszkanie 1. Porady dla chorych bezpłatnie. 864k

Urzędowe obwieszczenie

Najwyższe ceny tygodniowego targu
od 13 do 19 maja 1940 r.
na jarzyny, owoce, drób i t. p.

Nazwa towaru	Ceny w złotych		
	(od wtórcy) pro 100 kg	(od drobn. sprzed.) 1 kg	
		na pl. targ.	w sklepach
Jarzyny			
Buraki ćwik.	20.—	0.25	0.30
Marchew zwyk.	36.—	0.40	0.45
Cebula	48.—	0.55	0.60
Cebula m. (w. 30 szt.)	0.40	0.48	0.52
Pietruszka	55.—	0.65	0.70
Rabarbar	80.—	0.36	0.40
Rzodkiewka (15 szt.)	0.30	0.36	0.40
Salata (szt.) I sort.	0.25	0.30	0.35
„ „ II „	0.15	0.18	0.20
„ „ III „	0.10	0.14	0.15
Szpinak inspekt.	140.—	1.70	1.80
„ „ gruntowy	100.—	1.20	1.30
Szparagi I sortu	200.—	2.40	2.50
„ II „	120.—	1.40	1.50
Owoce			
Jabłka	3.—	3.—	3.—
Pomarańcze	4.—	4.—	4.—
Śliwki suszone	3.—	3.—	3.—
Cytryna (sztuka)	0.25	0.25	0.25
Drób			
Żywy lub bity.		3.50	4.—
Kura		3.50	4.—
Gęś			
Nabiał			
Masło osłonowe		4.—	4.—
Ser krowi (twarog)		1.30	1.30
Jaja świeże		1.90	1.90
„ wysortowane		1.60	1.60

Kraków, 10 maja 1940 r.

Starosta Miejski w Krakowie
SCHMID.

platon, z którego migiem musi być usunięty i wrzucony w piec.

Djabły mają małe przerwy w pracy, gdy węgiel spływa na platon. Proszą wtedy zgłębić barki, a płuca nabierają znów spokojnego oddechu i mięśnie wolnieją, aby znów uważała naapeżnić i nabrzmieć. — Nierazko urządzają „djabły“ konkursy lub zakłady między sobą lub o premię hut. Bywa to przeważnie, gdy huta idzie pełną parą na trzy zmiany, to jest dzień i noc... Do konkursu stają wszyscy, bo każdy uważa sobie za zaszczyt stanąć do walki o tytuł króla djabłów, i w pewnym określonym czasie najwięcej wrzucić w łaknącą gardziel pieca. Król ma zawsze mir nie tylko między swoimi, ale popularny jest i znany w całym okręgu, a nierazko za granicą.

Właśnie zjechał z hukiem i łoskotem nowy transport i chmura czarnego pyłu przysyłała nawet żar pieców. „Djabły“ naciągnęły na nos i usta kolorowe chustki chroniące ich od oddychania niezdrowym pyłem. Praca zaczęła się na nowo. Buchnęły snopy iskier, zawył prąd ognia zwany „zugiem“. Djabły pracują. Z nimi pracował on. Rozróżnione ramiona pokryły się potem. Był teraz obrazem wspólnego młodzieńca. Wysoki, o szerokiej, rozwiniętej klatce piersiowej w czarnych pantalonach, w drewnianych trepach, wyglądał jakoś inaczej wśród tych ludzi olbrzymów.

Gdy zgity pracował, nie różnił się od reszty. Ale gdy kto zobaczył twarz jego, musiał poznać, że nie z tego świata pochodzi. Właśnie ściągnął z twarzy chustkę, która już nie była potrzebna, bo pył uleciał „lufami“. Głęboko osadzone szare oczy, miały zawsze łagodny wyraz, a pięknie wykrojone usta i zlekka orli nos, uzupełniały piękno tej męskiej twarzy.

Pracował lekko, bez wysiłku, przyzwyczajony już widocznie do tej pracy. Jeszcze paręnaście szufel naladowanej łopaty, a zabuczy godzina dwunasta na przerwę i posiłek, więc trzeba solidnie piec nakarmić, aby i on nie był głodny. Przeraził go gwizd syreny i „djabły“ rzucą łopaty i idą dożywić swe mięśnie. Kilogramy chleba i mięsa znikają momentalnie w zachłannych żołądkach. Bo ci ludzie inaczej jedzą, jak zwykli śmiertelnicy — oni pochłaniają. Nieraz i on wspominał sobie swój dawny posiłek i uśmiechał się na myśl, że więcej zjadł niż czterech jego kolegów. I znów trzy godziny ciężkiej pracy i pierwsza partja poszła, po wypłatę. Poszedł i on. „Lubiany i znany był tutaj widocznie, bo wszyscy witali go i uśmiechali się do niego, witając się wzajemnie pięknym a głębokim „Szczęść Boże“. Stał w kolejce, która szybko posuwała się w kierunku okienka kasy, przy którym siedział kasjer i inżynier. Każdy podpisywał listę i dziękując brał swoją torebkę z wypłatą. Kasjer uśmiechał się do niego,

podając torebkę, a inżynier podając mu, również brudną od pracy rękę, rzekł:

— Halniak, zgłóście się u dyrektora, bo chce was widzieć. Alboście coś przeszkrobali albo chce wam dać podwyżkę. A macie dziś więcej forsy, bo dodali wam premję! — rzekł kasjer.

Idąc nie obawiał się tak jak dawniej, pójścia do szefa biurowego. Przecież nie nie przeszkrobali, zaco mogliby go skarcić? Może mnie chcą zwolnić, pomyślał ze strachem? Zapukał i wszedł do skromnego małego dyrektorskiego pokoju i czekał. Przy biurku siedział starszy, szpakowaty, baczysty mężczyzna o żelaznej ręce i gołębiem sercu jak o nim mówiono, który był duszą i sercem huty. Nie widział ludzi a znał każdego. Wziął od przystojnej młodej sekretarki czarną książkę i spoglądając w nią przez chwilę i zlustrowawszy stojącego przed nim od stóp do głów młodzieńca, rzekł:

— Pan się nazywa Filip Halniak i pracuje Pan u nas trzeci rok? Pan ukończył gimnazjum w Krakowie? Lat Pan ma dwadzieścia sześć? Na ostatniej naszej konferencji inżynier Stawowiak zwrócił nam na Pana uwagę.

Znów przez myśl djabła przeszło jak błyskawica „redukcja“ i już widział siebie szukającego znów pracy.

— Inż. Stawowiak — mówił dalej dyrektor — powiedział mi, że jest Pan najpracowitszym z „djabłów“ i że dużo trudu i

wysiłku kosztowała Pana początkowo praca. Ja nieraz o Panu słyszałem i o Pańskich słabościach i wiem również, że inżynier nie chciał Pana przyjąć, że Pan słaby i zalanie się po tygodniu. Nieraz, ani się Pan nie spodziewał, jak Pan był obserwowany. Pańska wola jednak zwyciężyła. Nie został Pan wprawdzie „królem“, ale przyznam, że niewiele mu Pan ustępuje. W ostatnim półroczu, kiedy rozstrzygała się nasza szybkość dostawy i chodziło o wyrobienie opinii naszej huty, pracował Pan nie tylko siłą swych mięśni ale i mózgiem. Również przyznam Panu, że dzięki Pańskiemu sprytowi „piekło“ za czas wywiału się ze swego zadania, w co zaczęliśmy już wątpić, za co specjalnie Panu dziękuję. Od dziś przestaje u nas pracować majster Miła, któremu należy się już odpoczynek. Zarząd huty postanowił jego stanowisko obsadzić Panem, co sądzą ucieszy Pana.

Tylko krótkie „dziękuję“ zdołało wyrwać się z zaciśniętych jakby ust „djabła“, a na spojrzenie sekretarki pozwolił sobie już nowoupieczony majster pokazać w uśmiechu swoje piękne białe zęby.

— Proszę więc wyrazić swoją zgodę i podpisać nowy kontrakt.

Podali sobie ręce, a gdy „djabła“ brał dłoń, która niegdyś podobnie pracowała, zbiegły się znów słowa „gratuluje“ z „dziękuję“, bo więcej wymówić nie potrafił.

